COUNTY BOROUGH OF BLAENAU GWENT

REPORT TO: **THE CHAIR AND MEMBERS OF THE SOCIAL SERVICES SCRUTINY COMMITTEE**

SUBJECT: **SOCIAL SERVICES SCRUTINY COMMITTEE - DYDD IAU, 17 HYDREF 2019 DYDD IAU, 17 HYDREF 2019**

REPORT OF:

PRESENT: S. THOMAS (CADEIRYDD)

Councillors K. Rowson (Is-gadeirydd)
D. Bevan
G. A. Davies
P. Edwards
L. Elias
K. Hayden
J. Millard
M. Moore
G. Paulsen
T. Sharrem
T. Smith

WITH:

Damien McCann (Swyddog)
Tanya Evans (Swyddog)
Alyson Hoskins (Swyddog)
Liz Thomas (Swyddog)
Sue Radford (Cyhoedd)
Ceri Bird (Swyddog)

ITEM	SUBJECT	ACTION
No. 1	**CYFIEITHU AR Y PRYD** Nodwyd na dderbyniwyd unrhyw geisiadau ar gyfer y gwasanaeth cyfieithu ar y pryd.	

No. 2	**<u>YMDDIHEURIADAU</u>** Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr M Day a J. Holt.	
No. 3	**<u>DATGANIADAU BUDDIANT A GODDEFEBAU</u>** Ni adroddwyd unrhyw ddatganiadau buddiant na goddefebau.	
No. 4	**<u>PWYLLGOR CRAFFU GWASANAETHAU CYMDEITHASOL</u>** Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod o'r Pwyllgor Craffu Gwasanaethau Cymdeithasol a gynhaliwyd ar 2 Medi 2019. CYTUNODD y Pwyllgor i gadarnhau'r cofnodion.	
No. 5	**<u>DALEN WEITHREDU - 2 MEDI 2019</u>** Cyflwynwyd y ddalen weithredu yn deillio o gyfarfod y Pwyllgor Craffu Gwasanaethau Cymdeithasol a gynhaliwyd ar 2 Medi 2019. CYTUNODD y Pwyllgor i nodi'r ddalen weithredu.	
No. 6	**<u>PENDERFYNIADAU'R PWYLLGOR GWEITHREDOL AR GYFER Y PWYLLGOR CRAFFU GWASANAETHAU CYMDEITHASOL</u>** Rhoddwyd ystyriaeth i Ddalen Benderfyniadau'r Pwyllgor Gweithredu. CYTUNODD y Pwyllgor i nodi Dalen Benderfyniadau'r Pwyllgor Gweithredol.	
No. 7	**<u>CYNNIG GOFAL PLANT LLYWODRAETH CYMRU - BLAENAU GWENT A THORFAEN</u>** Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Plant. Cyflwynodd y Rheolwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Plant yr adroddiad sy'n diweddaru Aelodau ar y gwaith parhaus i ymestyn	

	Cynnig Gofal Plant Llywodraeth Cymru ym Mlaenau Gwent a blwyddyn gyntaf ei ymestyn yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen. Canmolodd Aelodau yr adroddiad a theimlent fod yr Awdurdod yn helpu teuluoedd mewn gwaith gyda chymorth gofal plant a rhoi dechrau da i blant 3 i 4 oed dan oedran ysgol. Holodd Aelod pam nad yw gwybodaeth ar rieni sydd wedi cynyddu eu horiau gwaith yn cael ei chyflwyno ar lefel leol. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Plant y medrid rhoi’r oriau ychwanegol y mae rhieni yn eu gweithio ar lefel leol a gellid hysbysu rhieni sy’n gweithio 10 neu 12 awr y byddent yn gymwys am y Cynnig Gofal Plant pe byddent yn cynyddu eu horiau i 16. Dywedodd Aelod fod angen mwy o fanylion ar grantiau ac y dylai gwaith gyda’r trydydd sector gael ei gydnabod a theimlai y dylid cynnwys dull adrodd yn yr adroddiad yng nghyswllt y bobl sy’n mynd yn ôl i’r gwaith. Esboniodd y Rheolwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Plant nad yw Llywodraeth Cymru yn casglu’r wybodaeth honno; fodd bynnag, gellid cynnal arolwg i ganfod faint o bobl oedd yn ailymuno â’r farchnad swyddi fel canlyniad i’r Cynnig Gofal Plant. Dywedodd yr Aelod y medrid rhoi’r wybodaeth hon i Cymunedau am Waith. Eglurodd y Swyddog efallai nad yw’r nifer o bobl sy’n dychwelyd i’r gwaith yn ganlyniad y Cynnig Gofal Plant. Mewn ymateb i gwestiwn gan Aelod am Dechrau’n Deg a’r Cynnig Gofal Pant, eglurodd y Rheolwr Gwasanaeth, Gwasanaethau Plant mai dim ond mewn rhai ardaloedd ac i’r teuluoedd mwyaf bregus yn y gymuned gyda phlant dan 2 flwydd oed y mae Dechrau Deg ar gael. Mae’r Cynnig Gofal Plant ar gael i rieni mewn gwaith gyda phlant 3 neu 4 oed. Holodd Aelod pryd y byddai’r cynllun Dechrau’n Deg yn cael ei ymestyn i gynnwys ardaloedd eraill gyda rhieni bregus sy’n cael problemau am ofal plant. Esboniodd y Swyddog fod Llywodraeth Cymru yn rhoi uchafswm ar y rhifau Dechrau’n Deg ac mai dim ond traean o blant 0/3 oed y Fwrdeistref sydd wedi eu cynnwys yn y cynllun Dechrau’n Deg. Mae’r gwasanaethau Blynyddoedd Cynnar yn gymhleth ac anodd i rieni fynd drwyddynt a gobeithid y byddai’r rhaglen Braenaru yn ei gwneud yn gliriach i rieni. Awgrymodd y Cadeirydd bod Aelod Gweithredol Gwasanaethau Cymdeithasol yn ysgrifennu at Lywodraeth Cymru i fynegi’r pryderon a godwyd.	

	CYTUNODD y Pwyllgor ar y llwybr gweithredu hwn. Holodd Aelod pwy fyddai'n gymwys am y Cynnig Gwasanaethau Plant. Dywedodd y Rheolwr Gwasanaeth Gwasanaethau Plant y bu'r tîm Blynyddoedd Cynnar yn gweithio'n agos gyda'r Ganolfan Byd Gwaith am gymhwyster ac yn ceisio marchnata'r Cynnig i gyrraedd cynifer o bobl ag sydd modd, paratowyd fideo ar gyfer rhieni gyda chanllawiau cam wrth gam ar sut i wneud cais. I gynyddu marchnata, byddid hefyd yn anfon llythyrau a chardiau post at rieni yn eu hysbysu am y Cynnig. CYTUNWYD YMHELLACH gan y Cyngor, yn amodol ar yr uchod, i argymell derbyn yr adroddiad a chymeradwyo Opsiwn 2; sef derbyn argymhelliad yr Aelodau i'r Pwyllgor Gweithredol i wella darpariaeth y Cynnig Gofal Plant i breswylwyr ym Mlaenau Gwent a hefyd Dorfaen.	
No. 8	**<u>DIWEDDARIAD AR Y BARTNERIAETH RANBARTHOL</u>** Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad y Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol. Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol yr adroddiad sy'n diweddaru Aelodau ar y gwaith a'r penderfyniadau a wnaeth y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol dros y 6 mis diwethaf, a ddatblygwyd dan ganllawiau statudol Rhan 9 Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Cyfeiriodd Aelod at oedi mewn cleifion yn dychwelyd adre o'r ysbyty. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion fod Homefirst yn darparu gwasanaeth cyflym ac yn gweithredu mewn adrannau Argyfwng a Damweiniau. Roedd cydweithio yn rhoi asesiad cyflymach i ryddhau pobl yn ddiogel o ysbyty gyda llwybrau clir ar gyfer preswylwyr sydd wedi gwneud gwahaniaeth sylweddol; fodd bynnag, yn nhermau rhyddhau o ysbyty mae'r pump awdurdod lleol yn gweithredu mewn ffyrdd gwahanol. Roedd yr Awdurdod yn gweithredu prosiect peilot ar ran awdurdodau lleol eraill sy'n lleoli staff pwrpasol ar wardiau ysbyty i weithredu'n uniongyrchol ar unrhyw resymau am oedi. Dywedodd staff fod y prosiect peilot yn llwyddiannus. Cododd Aelod bryderon am leoedd gwag mewn cartrefi nyrsio a	

theimlai fod teuluoedd rhai cleifion yn teimlo dan bwysau i ddewis cartref nyrsio yn gyflym. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion fod nifer o gartrefi gofal gyda lleoedd gwag. Roedd swyddogion o'r Adran wedi cysylltu'n uniongyrchol â chartrefi gofal am yr wybodaeth ddiweddaraf yn wythnosol sy'n dynodi lleoedd gwag o fewn eu staff Gofal Cartref a gallai Gweithwyr Cymdeithasol yn gweithio mewn wardiau ysbyty helpu gyda'r wybodaeth yma. Mae gan y Bwrdd Iechyd bolisi rhyddhau clir fod teuluoedd yn dynodi tri lleoliad cartref gofal, mae'n rhaid i un fod â lle gwag a disgwylir i deuluoedd fod yn rhagweithiol wrth ddynodi'r lleoliadau hyn.

Cytunodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion i siarad gydag Aelod tu allan i'r cyfarfod am achosion unigol.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol mai'r strategaeth Byw'n Annibynnol fu ethos yr Awdurdod am flynyddoedd lawer. Y llwybr gorau i gleifion yw dychwelyd adref, fodd bynnag byddai angen gwneud penderfyniadau hirdymor yn nhermau lleoliadau Gofal Cartref.

Gadawodd y Cynghorydd Jonathan Millard y cyfarfod ar y pwynt hwn.

Hysbysodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion yr Aelodau am y data presennol yng nghyswllt lleoedd gwag mewn cartrefi gofal h.y. 12 lle gwag mewn cartrefi gofal ar draws y Fwrdeistref, 21 lle gwag mewn cartrefi dementia a 7 mewn cartrefi nyrsio EMI.

Mewn ymateb i ymholiad gan Aelod am ysbyty newydd y Grange, dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol y bu peth trafodaeth ond bod diffyg gwybodaeth ar gael am ba wasanaethau fydd yn cael eu darparu ond teimlai cydweithwyr o'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol y byddai gwybodaeth ar wasanaethau yn y cyfleuster newydd ar gael. Roedd pryder am gysylltiadau teithio i'r ysbyty newydd, h.y. gall fod yn rhaid i bobl gymryd hyd at dri bws i fynychu'r ysbyty, ond byddai hyn yn gonsyrn ar draws Gwent.

Dywedodd Aelod iddo gael gohebiaeth am y cysylltiadau teithio i'r ysbyty sy'n sôn am welliannau i orsaf reilffordd Cwmbrân ond roedd gan yr Aelod bryderon gan fod hyn yn rheilffordd gwahanol.

Yng nghyswllt gwasanaethau Iechyd Meddwl, dywedodd Aelod ei

	fod yn croesawu'r cynnydd a wnaed gyda'r model Mynydd Iâ. Yng nghyswllt cyllid Trawsnewid, dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol fod yr Adran yn edrych ar wahanol fodelau a bod Blaenau Gwent ar y blaen a gyda'r gallu i'w gweithredu. Dim ond yn hwyr yn y dydd y cadarnhawyd peth cyllid oedd wedi'i gwneud yn anodd i weithredu rhai o'r cynlluniau mawr o fewn yr amserlen a chafodd y pryderon hyn eu bwydo'n ôl i Lywodraeth Cymru. Fel gyda llawer o brosiectau, roedd peth llithriad ac mae'r Adran wedi cyflwyno rhai cynigion llithriad. Dywedodd Aelod arall ei fod yn croesawu'r buddsoddiad ar gyfer yr ysbyty newydd. Fodd bynnag, mae rhai rhannau o'r Fwrdeistref yn lled-wledig ac mae'n hanfodol y caiff cysylltiadau trafnidiaeth da i'r ysbyty newydd o Flaenau Gwent ac awdurdodau cyfagos eu gweithredu. Mewn ymateb i ymholiad gan Aelod am faterion recriwtio, dywedodd y Cyfarwyddwyr fod staff mewn rhai achosion yn cael eu secondio i swyddi ond fod hyn yn cael effaith ar y gwasanaeth maent yn ei adael. Mae rhai aelodau staff yn amharod i adael swyddi presennol am swydd gyda chyllid tymor byr ac mae'r rhan fwyaf o bobl eisiau swydd barhaol, hyd yn oed y rhai mewn swyddi dros dro. CYTUNODD y Pwyllgor i argymell derbyn yr adroddiad a chymeradwyo Opsiwn 1, sef cefnogi penderfyniadau'r Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol.	
No. 9	**DIWEDDARIAD CRONFA GOFAL INTEGREDIG 2019** Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion. Cyflwynodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion yr adroddiad sy'n rhoi trosolwg i Aelodau ar ddyraniad presennol cyllid ar gyfer prosiectau a gaiff eu monitro gan Gwasanaethau Oedolion a'u cyllido drwy Gronfa Gofal Integredig Llywodraeth Cymru fel ym mis Medi 2019. Holodd Aelod am yr effaith i bobl pe byddid yn dileu cyllid. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion, os caiff cyllid ei dynnu bant y byddai'r cyfleuster gofal gwely integredig, sy'n galluogi cleifion i adael yr ysbyty'n gyflym, yn cael ei ddileu a byddai'n arwain at oedi wrth i bobl adael yr ysbyty tra bod eu	

	cartrefi'n cael eu haddasu. Trefnir sesiwn wybodaeth Aelodau Cymunedau Trugarog i edrych ar sut i gefnogi pobl a meddygon teulu yn well fel nad oedd pobl wedi eu hynysu'n gymdeithasol. Os tynnir cyllid yn ôl, byddai hyn yn effeithio ar y cyllid a wnaed a byddai gwasanaethau ataliol yn dod i ben. CYTUNODD y Pwyllgor i argymell derbyn yr adroddiad a chymeradwyo Opsiwn 1, sef cymeradwyo'r dystiolaeth a roddwyd i gefnogi'r ffordd y cyrchir cyllid grant Cronfa Gofal Integredig sydd ar gael i gefnogi blaenoriaethau strategol y Cyngor a'r gwasanaeth i barhau i ddarparu diweddariadau cynnydd i'r Pwyllgor Craffu yn 2020/21 fel yr amlinellir yn yr adroddiad.	
No. 10	**<u>ADRODDIAD BLYNYDDOL GWASANAETH CENEDLAETHOL MABWYSIADU 2018/19</u>** Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad y Cyfarwyddwr Corfforaethol Gwasanaethau Cymdeithasol a Rheolwr Gwasanaeth SEWAS. Cyflwynodd Rheolwr Gwasanaeth SEWAS yr adroddiad ar berfformiad Gwasanaeth Mabwysiadu De Ddwyrain Cymru (SEWAS) a'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol (NAS) ar gyfer 2018/19. Yng nghyswllt y galw am leoliadau mabwysiadu a recriwtio mabwysiadwyr, dywedodd Aelod fod yr ymgyrch recriwtio yn dda iawn a theimlai y gellid defnyddio hysbysebion ar gylchfannau a byrddau hysbysebu ar gyfer dibenion recriwtio'n fwy effeithlon. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Plant i 70 o blant gael eu lleoli gyda rhieni mabwysiadu a chadarnhaodd fod nifer y mabwysiadwyr wedi gostwng. Holodd Aelod am yr oedi gyda phlant yn derbyn eu deunyddiau taith bywyd. Dywedodd Rheolwr Gwasanaeth SEWAS y penodwyd Cydlynydd newydd i helpu gwella'r amserlenni ar gyfer derbyn deunyddiau taith bywyd gyda chyllid buddsoddi Llywodraeth Cymru yn cael ei ddefnyddio i wella perfformiad o hyn ymlaen. CYTUNODD y Pwyllgor i argymell derbyn yr adroddiad a chymeradwyo Opsiwn 2, sef derbyn yr wybodaeth fel y cafodd ei hadrodd.	

	Gadawodd y Cynghorydd Greg Paulsen y cyfarfod ar y pwynt hwn.	
No. 11	**BLAENRAGLEN GWAITH - 28 TACHWEDD 2019** Rhoddwyd ystyriaeth i adroddiad Cadeirydd y Pwyllgor Craffu Gwasanaethau Cymdeithasol. Gofynnodd y Cadeirydd am gynnwys adroddiad ar y Gwasanaeth Prydau Cymunedol yn y Flaenraglen Gwaith. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol bod trafodaethau'n mynd rhagddynt gydag Adran yr Amgylchedd i edrych ar fodel i gynyddu nifer y prydau cymunedol a byddai'n cyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor maes o law. Cododd y Cadeirydd bryderon am yr wybodaeth Perfformiad Cenedlaethol Blynyddol a gynhwysir yn y pecyn gwybodaeth a gofynnodd am gynnal cydgyfarfod craffu i'w ystyried. CYTUNODD y Pwyllgor ar y llwybr gweithredu hwn. CYTUNWYD YMHELLACH gan y Pwyllgor i dderbyn yr adroddiad a chymeradwyo Opsiwn 2, sef cymeradwyo Blaenraglen Gwaith Craffu y Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer y cyfarfod ar 28 Tachwedd 2019.	